

КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра військової підготовки

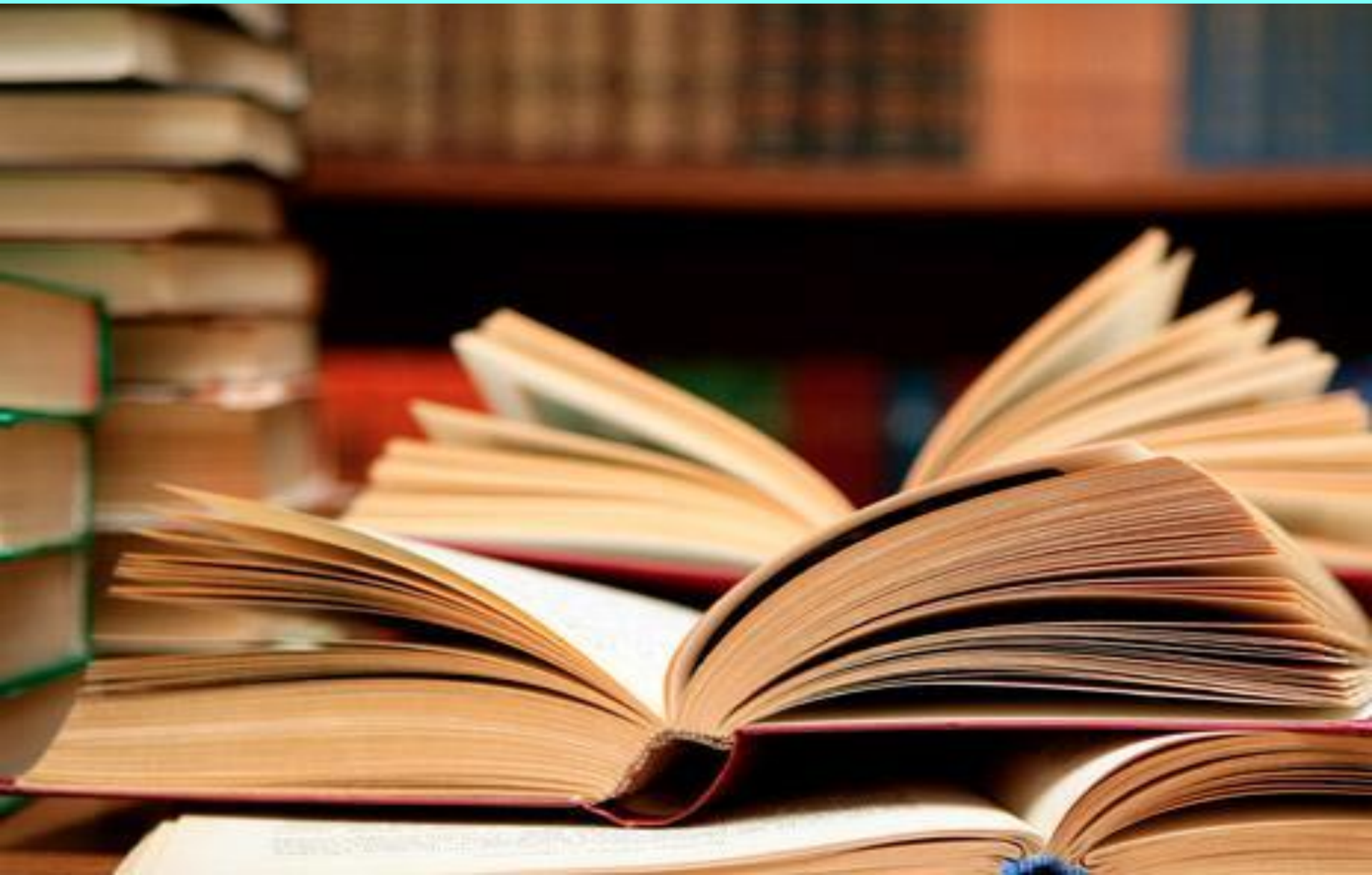
предмет
"ТАКТИЧНА ПІДГОТОВКА"

ТЕМА 1: ОСНОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ТА СТРУКТУРА ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Навчальні питання:

- 1. Воєнна доктрина України, основні завдання та структура Збройних Сил України.**
- 2. Характер воєнних конфліктів сучасності**
- 3. Зміст і завдання предмету “ Тактична підготовка ”.**
- 4. Види загальновійськового бою та їх основні характеристики.**

Навчальна література:

Воєнна доктрина України

система поглядів на причини виникнення, сутність і характер сучасних воєнних конфліктів, принципи і шляхи запобігання їх виникненню, підготовку держави до воєнного конфлікту, застосування воєнної сили для захисту державного суверенітету, територіальної цілісності, національних інтересів.

Указ Президента України

**від 24 вересня 2015 року
Про рішення Ради**

безпеки і оборони

**«Про нову редакцію
Воєнної доктрини**

Правовою основою Воєнної доктрини є:

Конституція України, закони України, Стратегія національної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 26 травня 2015 року № 287, а також міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Основні положення Воєнної доктрини є похідними від Стратегії національної безпеки України, розвивають її положення за напрямками забезпечення воєнної безпеки та спрямовані на протидію агресії з боку Російської Федерації, досягнення Україною критеріїв, необхідних для набуття членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору, забезпечення рівноправного взаємовигідного співробітництва у воєнній, воєнно-економічній та військово-технічній сферах з усіма заінтересованими державами-партнерами

У воєнної доктрині сформульовано:

- воєнно-політичні цілі України і міжнародні пріоритети у сфері забезпечення національної безпеки;**
- ставлення України до війни, ядерної зброї та інших видів зброї масового ураження;**
- основні напрямки забезпечення воєнної безпеки, задачі ЗС, принципи їх будівництва й підготовки їх до захисту держави від агресії;**
- мета та принципи воєнно-економічної політики;**
- основні напрямки підготовки держави і населення до оборони.**

Воєнна доктрина України

- I. Загальні положення
- II. Безпекове середовище (глобальні, регіональні та національні аспекти) у контексті воєнної безпеки
- III. Цілі та основні завдання воєнної політики
- IV. Суспільно-політичні, економічні та інші умови реалізації воєнної політики. Воєнно-політичні та воєнно-стратегічні обмеження
- V. Шляхи досягнення цілей воєнної політики України
- VI. Фінансування потреб оборони
- VII. Управління ризиками
- VIII. Прикінцеві положення

I. Загальні положення

Правова основа Воєнної доктрини

Конституція України, Стратегія національної безпеки України, Закони, міжнародні договори України

Основні положення Воєнної доктрини:

- протидія агресії з боку Російської Федерації;
- досягнення критеріїв для набуття членства в Європейському Союзі, Організації Північноатлантичного договору;
- забезпечення рівноправного взаємовигідного співробітництва у воєнній, економічній, військово-технічній сферах з державами-партнерами;
- реформування сектору безпеки та оборони;

Терміни та визначення.

Сектор безпеки і оборони - охоплена єдиним керівництвом сукупність органів державної влади, Збройних Сил України, Держспецзв'язку, Держспецслужби транспорту, інших військових формувань, спрямована на захист національних інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз.

Сили безпеки - державні правоохоронні та розвідувальні органи, сили цивільного захисту та органи загальної компетенції, на які покладено функції із забезпечення національної безпеки України.

Сили оборони - Збройні Сили України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державна спеціальна служба транспорту, інші утворені відповідно до законів України військові формування, а також правоохоронні та розвідувальні органи, в частині залучення їх до виконання завдань з оборони держави.

РАДА НАЦБЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ

Міністерство оборони України

СИЛИ СПЕЦІАЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ

ДЕРЖПРИКОРДОНСЛУЖБА

СЛУЖБА ЗОВНІШНЬОЇ РОЗВІДКИ

ДЕРЖАВНА ПЕНІТЕНЦІАРНА
СЛУЖБА

НАЦІОНАЛЬНА ГВАРДІЯ УКРАЇНИ

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖСПЕЦТРАНССЛУЖБА

СЛУЖБА ДЕРЖСПЕЦЗВ'ЯЗКУ

УПРАВЛІННЯ ДЕРЖОХОРОНИ

Сфери відповідальності.

ЗСУ - захист від прямого нападу ворога, територіальна оборона.

МЗС - захист всіх національних інтересів країни на дипломатичному рівні.

Нацгвардія - боротьба з тероризмом, участь в територіальній обороні.

Прикордонна служба - боротьба з конфліктами на кордоні, захист кордону, боротьба з тероризмом, контрабандою.

СБУ - боротьба з тероризмом, контррозвідка, протидія розвідувальн-підривної діяльності іноземних служб.

Служба зовнішньої розвідки - видобуток розвідувальної інформації, здійснення спецзаходів впливу і протидії зовнішнім загрозам національній безпеці в усіх сферах життя держави.

МВС - боротьба з криміналом .

Державна служба спецзв'язку та захисту інформації – забезпечення функціонування урядового зв'язку, забезпечення кіберзахисту.

Державна спеціальна служба транспорту – забезпечення стійкого функціонування транспорту;

Структури безпосереднього підпорядкування Міністерства оборони України

Головне управління розвідки

(утримується за окремим штатом)

Центр технічної розвідки ГУР МОУ

A0000, м. Київ

Головний центр радіоелектронної розвідки

A2299, м. Бровари Київської області

Інші частини (установи)

Головного управління розвідки Міністерства оборони

II. Безпекове середовище у контексті воєнної безпеки (глобальні аспекти)

**Поділ сфер
впливу між
світовими
центрами сили**

**Криза
міжнародної
безпеки**

**Зміна характеру
збройної
боротьби**

**Загострення
ситуації на
Близькому Сході**

**Розширення
масштабів
тероризму**

**Зменшення
природних
ресурсів**

II. Безпекове середовище у контексті воєнної безпеки

Регіональні аспекти

- відмова або ухилення Російської Федерації від виконання зобов'язань за міжнародними договорами
- активна дестабілізуюча зовнішня політика Російської Федерації щодо сусідніх держав,
- інтенсивна мілітаризація та модернізація збройних сил сусідніми державами
- інформаційна війна Російської Федерації проти України
- проведення спеціальних операцій та дій провокаційного характеру для створення конфліктних ситуацій;
- гальмування процесу оформлення державних кордонів та розмежування морських економічних зон і континентального шельфу між державами;.

II. Безпекове середовище у контексті воєнної безпеки

Актуальні воєнні загрози (національні аспекти)

- збройна агресія і порушення територіальної цілісності України
- мілітаризація Російською Федерацією тимчасово окупованої території;
- нарощування Російською Федерацією поблизу державного кордону України угруповання військ;
- активізація спеціальними службами Російської Федерації розвідувально-підривної діяльності в Україні;
- діяльність на території України не передбачених законом збройних формувань;
- територіальні претензії Російської Федерації до України;
- присутність військового контингенту Російської Федерації у Придністровському регіоні Республіки Молдова;
- спроби дестабілізації з боку Російської Федерації соціально-політичної та економічної ситуації в Україні,
- цілеспрямований інформаційний (інформаційно-психологічний) вплив

II. Безпекове середовище у контексті воєнної безпеки

Сценарії розвитку подій з боку Російської федерації

- повномасштабна збройна агресія;
- окрема спеціальна операція;
- блокада морських портів, узбережжя, повітряного простору;
- збройний конфлікт всередині держави;
- прикордонні збройні інциденти;
- терористичні акти, диверсії;
- захоплення, викрадення громадян
- втручання Росії у внутрішні справи України з метою не допустити інтеграції України в ЄС і НАТО;

НАСЛІДКИ - зміна конституційного ладу України, окупація, встановлення контролю над органами влади, втрата державного суверенітету і територіальної цілісності.

Позиція Росії щодо членства України в НАТО

"Україна – це не держава. Частина її територій – це Східна Європа, а частина, і значна, подарована нами ... якщо Україна піде в НАТО, то без Криму і Сходу – вона просто розпадеться"

Заява В.Путіна, квітень 2008 року

Постанова Державної думи Росії "Про звернення Державної думи Федеральних зборів Російської Федерації до президента та уряду РФ":

"... активізувати діяльність із захисту в Україні прав російських співвітчизників, насамперед у сфері російської мови, релігії, культури та освіти, а також розглянути питання про вихід Росії із "Договору про дружбу, співробітництво і партнерство з Україною".

4 червня 2008 року

II. Безпекове середовище у контексті воєнної безпеки

**Союзники
України**

III. Цілі та основні завдання воєнної політики

Головна мета воєнної політики України – створення умов для відновлення територіальної цілісності держави, її суверенітету і недоторканності в межах державного кордону України

Основні цілі у сфері воєнної політики України:

- відбиття збройної агресії Російської Федерації проти України;
- забезпечення обороноздатності України на рівні, достатньому для запобігання виникненню збройного конфлікту, його локалізації і нейтралізації;
- участь України у реалізації спільної політики безпеки і оборони Європейського Союзу;
- удосконалення системи забезпечення воєнної безпеки, яка б гарантувала надійний захист держави, відповідає критеріям членства України в ЄС і НАТО.

III. Цілі та основні завдання воєнної політики

Основні завдання воєнної політики України

- локалізація та нейтралізація воєнно-політичної кризи у східних регіонах України;
- ліквідація не передбачених законом збройних формувань
- відновлення повного контролю державного кордону України;
- відновлення престижу військової служби;
- реформування ЗС України з метою досягнення оперативної і технічної сумісності зі збройними силами держав – членів НАТО
- удосконалення системи мобілізаційної підготовки
- збереження змішаного принципу комплектування ЗС України
- підвищення спроможностей вітчизняного оборонно-промислового комплексу за рахунок впровадження новітніх військових технологій,
- забезпечення соціальних гарантій військовослужбовців,
- підвищення рівня координованості складових сектору безпеки і оборони.,

НОВОВВЕДЕННЯ

- нанесення ударів противнику на його території;
- проведення спеціальних операцій на території ворога;
- застосування сили - проти агресора і окупанта Росії - з метою відновлення територіальної цілісності;
- Головний ситуаційний центр України стане матеріально-технічною базою для управління сектором безпеки і оборони країни.
- відмова від політики позаблоковості й прагненні до членства в ЄС і НАТО

Реформа Збройних сил.

Мета реформування ЗСУ:

- досягнення оперативної і технічної сумісності зі збройними силами держав – члені в НАТО;
- ВПК за стандартами НАТО;
- управління армією і персоналом за стандартами НАТО;
- Сили спеціальних операцій за стандартами НАТО;
- єдина система оборонної логістики за стандартами НАТО;
- єдина система підготовки персоналу за стандартами НАТО;
- створення єдиної розвідувальної системи, яка буде працювати в наближеному до реального часу режимі;
- збереження змішаного типу набору військ - контракт і призов;
- активну участь в міжнародній безпеці в миротворчих місіях;
- радикальне посилення якості забезпечення армії і управління нею

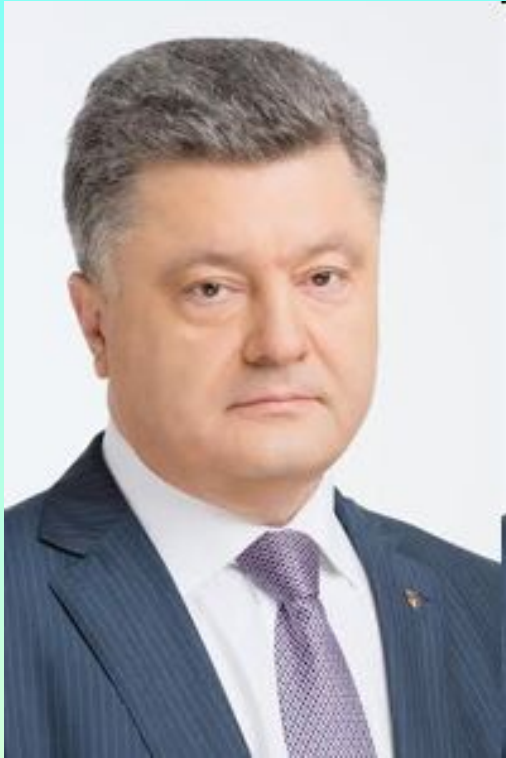

Керівництво у сфері воєнної безпеки здійснює **Президент України**. Він є главою держави і виступає від її імені.

Президент України є гарантом державного суверенітету, територіальної цілісності **України**, додержання Конституції **України**, прав і свобод людини і громадянина.

Керівництво у сфері воєнної безпеки України

Президент України -
Верховний
Головнокомандувач
Збройних Сил України
ПОРОШЕНКО Петро
Олексійович

Міністр оборони
України
генерал-полковник
ПОЛТОРАК Степан
Тимофійович

Начальник Генерального
штабу –
Головнокомандувач
Збройних Сил України
генерал-полковник
МУЖЕНКО Віктор
Миколайович

ЗБРОЙНІ СИЛИ УКРАЇНИ

Це військове формування, на яке, відповідно до Конституції України, покладаються оборона України, захист суверенітету, територіальної цілісності і недоторканості, забезпечення стримування збройної агресії проти України та її відсіч.

Головним завданням Збройних Сил є захист незалежності, територіальної цілісності, недоторканості України.

Основні принципи будівництва Збройних Сил :

- проведення бойової, мобілізаційної та морально-психологічної підготовки особового складу з урахуванням законів збройної боротьби і принципів воєнного мистецтва;
- комплектування їх на основі загальної військового обов'язку і за контрактом з поступовим переходом до професійної армії;
- воєнно – патріотичним вихованням допризовної та призовної молоді;
- розв'язання комплексу питань, пов'язаних із соціальним захистом військовослужбовців;
- повна департизація (заборона військовослужбовцям брати участь у діяльності політичних партій та рухів).

УМОВИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

- відбиття можливого збройного вторгнення або нападу агресора, захист суверенітету та територіальної цілісності України;
- ліквідація збройного конфлікту та створення умов для стабілізації обстановки;
- посилення охорони і захист державного кордону для недопущення збройного нападу на територію України;
- посилення охорони державного кордону у разі виникнення кризової ситуації на території суміжної держави;
- надання допомоги центральним і місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування під час ліквідації надзвичайних ситуацій;
- участь у міжнародному військовому співробітництві та міжнародних миротворчих операцій, надання військової допомоги іншим державам на підставі міжнародних договорів та законодавства України;
- забезпечення захисту від терористичних посягань важливих державних та військових об'єктів, проведення антитерористичних операцій

ЗАГАЛЬНА СТРУКТУРА ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Центральний орган виконавчої влади і військового управління

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ШТАБ ЗСУ

Основний орган військового управління

ВИДИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

**СУХОПУТНІ
ВІЙСЬКА**

**ПОВІТРЯНІ
СИЛИ**

**ВІЙСЬКОВО-
МОРСЬКІ СИЛИ**

Об'єднання, з'єднання,
в/ч, ВНЗ, установи, організації

Функціональні структури Збройних Сил, (за цілями, завданнями, укомплектованістю, рівнем готовності)

Збройні Сили України

Об'єднані сили швидкого реагування
(до 30% бойового складу ЗС)

З'єднання та військові частини, які не належать до функціональних структур (до 49 тис. осіб)

Основні сили Оборони
(до 70% бойового складу ЗС)

Сили негайного реагування
для негайного реагування на загрози, стримування, недопущення та нейтралізації збройних конфліктів на стадії їх зародження

Сили нарощування
для нарощування зусиль, підсилення за необхідності ОСШР при виконанні ними завдань ліквідації (локалізації, нейтралізації) збройного конфлікту

Сили швидкого реагування
для нарощування (посилення) сил негайного реагування, створення угруповання ОСШР з метою адекватного реагування на рівень загроз, а у разі виникнення збройного конфлікту недопущення переростання його в локальну війну

Сили стабілізації
для розгортання З і Ч, необхідних для гарантованого виконання завдань ОСШР і силами нарощування, та мають бути готовими до застосування в усіх можливих формах ведення бойових дій, завершення ліквідації збройного конфлікту та стабілізації обстановки

Як змінювалась чисельність ЗСУ протягом 1991 – 2015 рр.

Анексія Криму та війна на Донбасі стали переломними моментами у цілеспрямованому скороченні української армії за роки незалежності

Динаміка чисельності ЗСУ та кількості ОВТ

Чисельність ЗСУ та кількість ОВТ – 1992 рік

Під юрисдикцію України перейшли:

- 14 мотострілецьких, 4 танкові, 3 артилерійські дивізії та 8 артилерійських бригад (9 293 танки і 11 346 бойових машин), бригада спецпризначення, 9 бригад ППО, 7 полків бойових вертольотів, три повітряні армії (близько 1 500 бойових літаків) і окрема армія ППО.
- На час проголошення Україною незалежності чисельність військ в Україні нараховувала близько 980 тисяч осіб.

Стратегічні ядерні сили України 1994рік

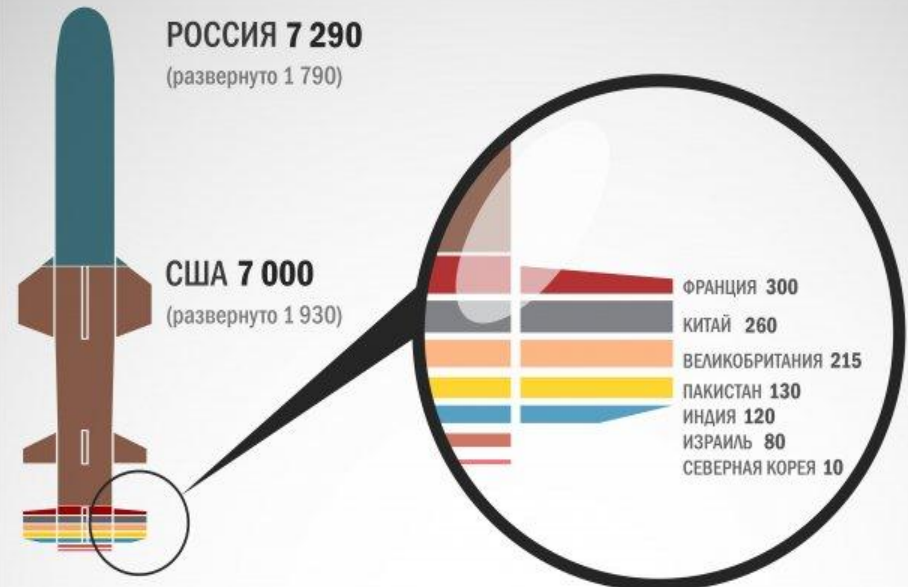

- **1 272** міжконтинентальних балістичних ракет,
- близько **2 500** одиниць тактичної ядерної зброї.

КРУПНЕЙШИЕ ЯДЕРНЫЕ АРСЕНАЛЫ

Шведский институт SIPRI подсчитал количество ядерных боеголовок в мире

КОНЦЕПЦІЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Основна організаційно-штатна структура

ЧИСЕЛЬНІСТЬ АРМІЇ:

250 000 чол.
1529 танків

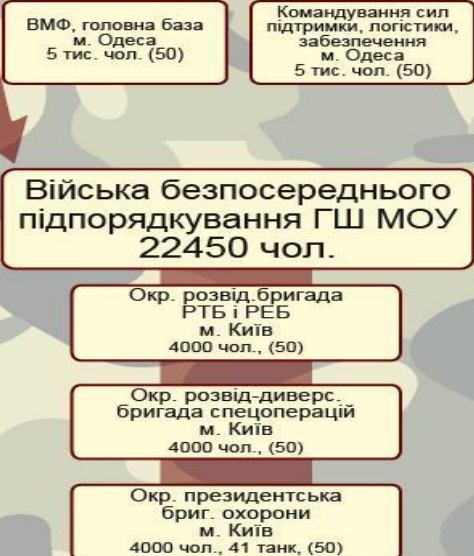
* В ДУЖКАХ ВКАЗАНА ЧИСЕЛЬНІСТЬ ШТАБУ

Повітряні сили
40 000 чол.

СУХОПУТНА АРМІЯ
177 550 чол.
1488 танків

Військово-морські сили
10 000 чол.

НАЦІОНАЛЬНА ГВАРДІЯ УКРАЇНИ

35 650 чол.
Резервна Армія 250 тис.

БАТАЛЬЙОН РОЗГОРТАЄТЬСЯ В БРИГАДУ,
БРИГАДА - В КОРПУС

Головний штаб
Нацгвардії України
(250)

Командування оперативних військ НГУ територіальної оборони України

<p>"Галичина" 4500 чол. (50) м. Львів</p>	<p>"Полісся" 4500 чол. (50) м. Київ</p>	<p>"Слобожанщина" 4500 чол. (50) м. Харків</p>	<p>"Дніпро" 4500 чол. (50) м. Дніпро</p>	<p>"Таврія" 4500 чол. (50) м. Одеса</p>	<p>Окр. корпус НГУ - резерв ВГК 17 800 чол. (100) м. Київ</p>	<p>Окр. бригада НГУ з охорони особливо важливих об'єктів, дипустанов, конвою. 5000 чол. (50)</p>	<p>Військова ідеологія, політика, виховання, соц-психол. робота 15 чол.</p>
<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Львів</p>	<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Київ</p>	<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Харків</p>	<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Луганськ</p>	<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Одеса</p>	<p>Окр. бригада НГУ на базі Нац. академії НГУ 4000 чол. (50) м. Харків</p>	<p>Бойова (операт.) підготовка 11 чол.</p>	
<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Ужгород</p>	<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Житомир</p>	<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Суми</p>	<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Донецьк</p>	<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Миколаїв</p>	<p>Окр. бригада НГУ на базі факультету академії 4000 чол. (50) м. Київ</p>	<p>Тил, логістика, розквартирування 21 чол.</p>	
<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Івано-Франківськ</p>	<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Рівне</p>	<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Чернігів</p>	<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Дніпро</p>	<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Херсон</p>	<p>Окр. бригада НГУ на базі учб. центру 4000 чол. (50) м. Львів, Золочів</p>	<p>Озброєння і техніка 16 чол.</p>	
<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Чернівці</p>	<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Луцьк</p>	<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Полтава</p>	<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Запоріжжя</p>	<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Ізмаїл</p>		<p>Війська безпосереднього підпорядкування 9150 чол.</p>	
<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Тернопіль</p>	<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Хмельницький</p>	<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Черкаси</p>	<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Кіровоград</p>	<p>Окр. батальйон 500 чол. (20) м. Вінниця</p>			

Завдання сил спеціальних операцій

В мирний час:

- організація антиурядових виступів, руху повстанців і партизан з метою дестабілізації обстановки в певній державі і повалення її уряду;
- захоплення та вбивство видатних політичних, державних і військових діячів;
- проведення диверсій і актів саботажу;
- збір розвідувальних даних політичного, економічного і воєнно-стратегічного характеру;
- підготовка і формування партизанських і повстанських загонів;
- накопичення, розподіл і розміщення у визначених районах зброї і засобів МТЗ, які плануються на воєнний час для забезпечення проведення спеціальних операцій;
- захоплення заручників, визволення своїх громадян;
- охорона громадян і майна, які знаходяться на території іншої держави, вивезення їх, при необхідності, з держави;
- організація та ведення операцій по придушенню опозиційних сил;
- проведення психологічних операцій;
- надання допомоги в боротьбі з терористами, організація та здійснення нападу на штаб-квартири та бази терористичних організацій.

Завдання сил спеціальних операцій

У воєнний час:

- збір розвідувальних даних в інтересах дій своїх військ на ТВД;
- виведення із строю або захоплення важливих воєнних і промислових об'єктів в тилу противника із застосуванням як звичайної, так і ядерної, хімічної та бактеріологічної зброї;
- здійснення рейдів і улаштування засідок в тилу противника;
- порушення комунікацій противника, системи державного і воєнного управління тилового забезпечення;
- наведення на ворожі об'єкти своєї авіації, коригування ударів по них ракетами і вогнем артилерії;
- диверсії і саботаж в тилу противника;
- виявлення і викрадення ядерної зброї, зразків техніки і озброєння, таємних і державних документів;
- організація втеч із полону військовослужбовців та громадянського персоналу.

ВИДИ ЗБРОЙНИХ СИЛ: СТРУКТУРА, БОЙОВИЙ СКЛАД

Вид Збройних Сил – це складова частина Збройних Сил, яка призначена для ведення воєнних дій у певній природній сфері – на суходолі, на морі, в повітрі.

Сухопутні війська – найбільш чисельний вид Збройних Сил. За призначенням та обсягом функцій беруть участь у виконанні практично всього спектру завдань Збройних Сил.

Роди військ Сухопутних військ

МЕХАНІЗОВАНІ
ВІЙСЬКА

ТАНКОВІ
ВІЙСЬКА

АЕРОМОБІЛЬНІ
ВІЙСЬКА

РАКЕТНІ ВІЙСЬКА
ТА АРТИЛЕРІЯ

АРМІЙСЬКА
АВІАЦІЯ

ВІЙСЬКА ПРОТИПОВІТРЯНОЇ
ОБОРОНИ
СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК

Артилерійські системи

Найменування		Бойова вага, кг	Максимальна дальність стрільби (уламково-фугасним снарядом), м	Практична швидкострільність, пострілів/хвилину	Обслуга, осіб
122 мм самохідна гаубиця "Гвоздика"		15 700	15 200	4-6	4
152 мм самохідна гаубиця "Акація"		27 500	17 300	3-5	4-6
152 мм самохідна гаубиця "МСТА-С"		42 000	24 000	7-8	4-6

 ання		Бойова вага, <i>кг</i>	Максимальна дальність стрільби (уламково-фугасним снарядом), <i>м</i>	Практична швидкострільність, <i>пострілів/хвилину</i>	Обслуга, <i>осіб</i>
152 мм гармата-гаубиця Д-20		5 650	17 410	5-6	8
122 мм гаубиця Д-30		3 200	15 300	6-8	6
Протитанкова гармата "Рапіра"		3 100	2 200	12	6

Протитанкові ракетні комплекси (ПТРК)

Найменування		Дальність ураження цілі, м		Бронепробиваємість, мм
		мінімальна	максимальна	
ПТРК "Штурм-С"		400	5 000	до 600
ПТРК "Конкурс"		70	4 000	до 500
ПТРК "Фагот"		70	2 000	до 500

Реактивні системи залпового вогню (РСЗВ)

Найменування		Бойова вага, <i>кг</i>	Калібр, <i>мм</i>	Дальність стрільби, <i>км</i>		Обслуга, <i>осіб</i>
				мінімальна	максимальна	
РСЗО БМ-21 "Град"		13 700	122,4	1,6	20,4	6
РСЗО 9К57 "Ураган"		20 000	220	8	35,8	4
РСЗО 9К58 "Смерч"		43 700	300	20	70	6

Танки, бронетранспортери, бойові розвідувальні-дозорні машини

Найменування		Бойова вага, тонн	Екіпаж, осіб	Швидкість руху, км/год			Озброєння
				по ґрунту	по шосе	на плаву	
Танк Т-64Б		39	3	35-45	60,5	—	<ul style="list-style-type: none">• 125 мм гладкоствольна гармата• 12,7 мм зенітний кулемет• 7,62 мм спарений кулемет• протитанковий ракетний комплекс
Танк Т-64 БМ "Булат"		45	3	60	60	—	<ul style="list-style-type: none">• 125 мм гладкоствольна гармата• 12,7 мм зенітний кулемет• 7,62 мм спарений кулемет• протитанковий ракетний комплекс
Бронетранспортер БТР-70		11,5	2+8	20-40	80	9-10	<ul style="list-style-type: none">• 14,5 мм крупнокаліберний кулемет• 7,62 мм спарений кулемет

ання

		Бойова вага, тонн	Екіпаж, осіб	Швидкість руху, км/год			Озброєння
				по ґрунту	по шосе	на плаву	
Бронетранспортер БТР-80		13,6	2+8	20-40	80	9-10	<ul style="list-style-type: none"> • 14,5 мм крупнокаліберний кулемет • 7,62 мм спарений кулемет
Бойова розвідувально-дозорна машина БРДМ-2		7	2+6	20-40	80	9-10	<ul style="list-style-type: none"> • 14,5 мм крупнокаліберний кулемет • 7,62 мм спарений кулемет
Бойова машина піхоти БМП-2		14	3+7	40-50	65	7	<ul style="list-style-type: none"> • 30 мм автоматична гармата • 7,62 мм спарений кулемет

Засоби протиповітряної оборони

Найменування		Максимальна висота ураження цілі, м	Мінімальна висота ураження цілі, м	Швидкість цілі назустріч, м/сек.	Швидкість цілі навздогін, м/сек.
Зенітний ракетний комплекс (ЗРК) "Оса-АК"		5 000	15	500	300
Зенітний гарматний ракетний комплекс "Тунгуска"		3 500/3 000	15	500	500
Переносний зенітний ракетний комплекс (ПЗРК) "Ігла"		3 000	10	360	320

Автомобільна техніка

Найменування		Колісна формула	Повна маса, кг	Вантажо-підйомність, кг	Максимальна швидкість, км/год	Потужність двигуна, к.с.
ГАЗ-66		4x4	4 100	2 000	85	115
КАМАЗ-4310		6x6	8 600	7 000	85	210
КРАЗ		6x6	12 600	9 000	80	260

Вертольоти

Найменування		Максимальна швидкість, км/год	Максимальна висота польоту, м	Максимальна дальність польоту, км	Максимальна взльотна вага, кг	Озброєння
Mi-24		315	4 500	450	11 200	<ul style="list-style-type: none">• бомби ФАБ 100, 250, 500• 12,7 мм кулемет
Mi-8		250	4 500	475	12 000	<ul style="list-style-type: none">• некерована авіаційна ракета (НАР)• 7,62 мм кулемет
Mi-26		200	6 500	490	56 000	—

Спеціальні війська:

- розвідувальні;
- інженерні;
- радіаційного, хімічного, біологічного захисту (РХБз);
- зв'язку;
- радіоелектронної боротьби (РЕБ);
- топографічні, гідрометеорологічні);
- матеріально-технічного забезпечення;
- медичного забезпечення.

Війська спеціального призначення

ВИДИ ЗБРОЙНИХ СИЛ: СТРУКТУРА, БОЙОВИЙ СКЛАД

Повітряні Сили – новий вид Збройних Сил, створений шляхом об'єднання Військово-Повітряних Сил та Військ Протиповітряної оборони, що завершилося у травні 2005р. і дозволило Збройним Силам України перейти до сучасної тривидової структури.

Роди авіації та військ Повітряних Сил

БОМБАРДУВАЛЬНА
АВІАЦІЯ

ВИНИЩУВАЛЬНА
АВІАЦІЯ

ШТУРМОВА
АВІАЦІЯ

РОЗВІДУВАЛЬНА
АВІАЦІЯ

ТРАНСПОРТНА
АВІАЦІЯ

ЗЕНІТНІ РАКЕТНІ
ВІЙСЬКА

РАДІОТЕХНІЧНІ
ВІЙСЬКА

Бомбардувальна, винищувальна, штурмова та розвідувальна авіація

Найменування		Максимальна швидкість, км/год	Практична стеля, м	Дальність польоту, км	Максимальна взльотна вага, тонн	Озброєння
Су-24М		2 240	17 100	3 800	26	<ul style="list-style-type: none">• ракети Р-60М, Х-23, Х-25, Х-58• бомби – 8 тонн• гармати ГШ-30
Су-24МР		1 800	11 500	1300	39	<ul style="list-style-type: none">• ракети 6хР-60• гармати ГШ-6-23 (500)• розвідувальна апаратура
МіГ-29		2 450	18 000	1 430	18	<ul style="list-style-type: none">• ракети 2хР-27, 4хР-73• бомби – 2 тонн• гармати ГШ-30/150

Найменування		Максимальна швидкість, км/год	Практична стеля, м	Дальність польоту, км	Максимальна взльотна вага, тонн	Озброєння
Су-27		2 500	19 000	4 000	28	<ul style="list-style-type: none"> • ракети 6хР-27, 6хР-73 • бомби – 4-8 тонн • гармати ГШ-30/150СН
Су-25		1 000	7 000	480	17	<ul style="list-style-type: none"> • ракети У-29, У-25, Р-60 • НАР С-25, С-24, С-8, С-5 • бомби ФАБ-100, 250, 500 • гармати 2хГШ-30
Ми-8		250	4 500	475	12 000	<ul style="list-style-type: none"> • некерована авіаційна ракета (НАР) • 7,62 мм кулемет

Зенітні ракетні комплекси

Найменування		Максимальна висота ураження цілі, м	Мінімальна висота ураження цілі, м	Швидкість цілі назустріч, м/сек.	Швидкість цілі навздогін, м/сек.
ЗРК С-300ПТ		25 000	25	4 200	420
ЗРК "Бук-М1"		22 000	15	830	380
ЗРК С-200В		40 000	300	1 200	300

ВИДИ ЗБРОЙНИХ СИЛ: СТРУКТУРА, БОЙОВИЙ СКЛАД

Військово-Морські Сили – забезпечують недоторканність морських і прибережних територій України і дозволяють їй зберігати статус розвинутої морської держави. До складу Військово-Морських Сил належать: надводні сили, морська авіація, берегові ракетні війська, війська берегової оборони та морська піхота.

Роди військ (сил) Військово-Морських Сил

НАДВОДНІ СИЛИ

МОРСЬКА АВІАЦІЯ

БЕРЕГОВІ РАКЕТНІ ВІЙСЬКА

ВІЙСЬКА БЕРЕГОВОЇ ОБОРОНИ

МОРСЬКА ПІХОТА

Військово-морські сили

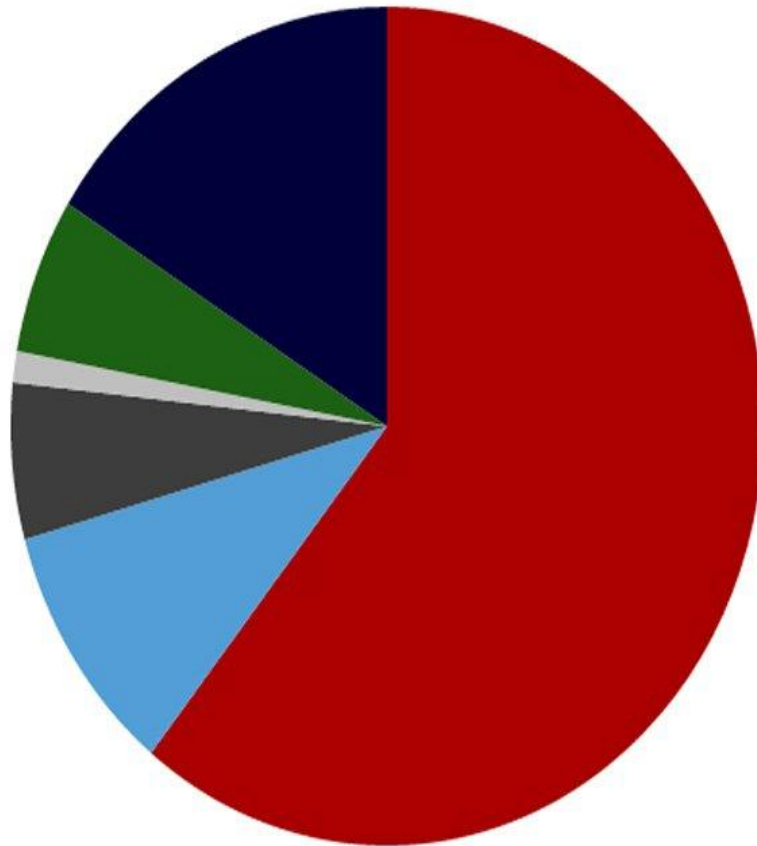
Найменування		Водо- тоннажність, ТОНН	Розміри, довжина/ ширина, м	Швидкість повного ходу, вузлів	Дальність ходу, миль	Екіпаж, усього осіб (офіцерів)	Озброєння
<p>Великий десантний корабель “К.Ольшанський” (десантовмісткість: танків – 13, десанту – 150 осіб)</p>		3 900	112,5 / 15,0	18	3 500	87 (8)	<p><i>Ракетне:</i> Некероване ракетне озброєння – 2x20 122-мм БМ-21 ПЗРК – 2x4 “Стріла-3”</p> <p><i>Артилерійське:</i> 2x2 57-мм АК-725</p>
<p>Середній десантний корабель “Кіровоград” (десантовмісткість: танків – 5, десанту – 160 осіб)</p>		1 192	112,5 / 9,3	16	3 000	49 (8)	<p><i>Ракетне:</i> Некероване ракетне озброєння – 2x18 140-мм WM-18 ПЗРК – 2x4 “Стріла-3”</p> <p><i>Артилерійське:</i> 2x2 30-мм АК-230</p>
<p>Корабель управління “Славутич”</p>		5 403	106 / 16,01	14,8	13 800	149 (18)	<p><i>Артилерійське:</i> 2x1 АК-306, 2x1 зенітна кулеметна установка 2М7</p>

Найменування		Водо- тоннажність, ТОНН	Розміри, довжина/ ширина, М	Швидкість повного ходу, вузлів	Дальність ходу, миль	Екіпаж, усього осіб (офіцерів)	Озброєння
Ракетний катер "Каховка"		257	38,6 / 12,5	43	2 000	29 (5)	<p><i>Ракетне:</i> Керована ракетна зброя – 2 пускові установки проти-корабельних ракет П-15М (2); ПЗРК – 1х4 "Стріла-3М"</p> <p><i>Артилерійське:</i> 1х1 76-мм АК-176 2х6 АК-630-мм</p>
Морський тральщик "Черкаси"		790	61,0 / 10,2	16,5	2 770	72 (6)	<p><i>Ракетне:</i> ПЗРК – 2х4 "Стріла-3"</p> <p><i>Артилерійське:</i> 2х2 30-мм АК-230 2х2 25-мм 2М-3М</p> <p><i>Протимінне:</i> Буксований контактний трал Трал електро-магнітний ТЕМ-3 Акустичний трал АТ-3 Шнуровий заряд 2 реактивні бомбові установки РБУ-1200</p>

Найменування		Водо- тоннажність, ТОНН	довжина/ ширина, М	повного ходу, вузлів	Дальність ходу, миль	усього осіб (офіцерів)	Озброєння
Фрегат "Гетьман Сагайдачний"		3 545	123,0 / 14,2	32	3 900	192 (31)	<p><i>Ракетне:</i> ЗРК "Оса-М" Противоцвнове озброєння і проти-торпедний захист – 2хРБУ-6000.</p> <p><i>Артилерійське:</i> 1х1 100-мм АК-100 2х6 30-мм АК-630</p> <p><i>Торпедне:</i> 2х4 533-мм торпедні апарати</p>
Корвет "Придніпров'я"		790	56,1 / 10,2	41	1 600	40 (5)	<p><i>Ракетне:</i> керована ракетна зброя – 4хП-15М ПЗРК – 1х4 "Стріла-3"</p> <p><i>Артилерійське:</i> 1х1 76-мм АК-176 1х6 30-мм АК-630</p>
Рятувально-буксирне судно "Кременець"		2 152	62,8 / 14,3	14,1	40	38	

Найменування		Водо- тоннажність, ТОНН	Розміри, довжина/ ширина, М	Швидкість повного ходу, вузлів	Дальність ходу, миль	Екіпаж, усього осіб (офіцерів)	Озброєння
Фрегат "Гетьман Сагайдачний"		3 545	123,0 / 14,2	32	3 900	192 (31)	<p><i>Ракетне:</i> ЗРК "Оса-М" Противовне озброєння і проти-торпедний захист – 2хРБУ-6000.</p> <p><i>Артилерійське:</i> 1х1 100-мм АК-100 2х6 30-мм АК-630</p> <p><i>Торпедне:</i> 2х4 533-мм торпедні апарати</p>
Корвет "Придніпров'я"		790	56,1 / 10,2	41	1 600	40 (5)	<p><i>Ракетне:</i> керована ракетна зброя – 4хП-15М ПЗРК – 1х4 "Стріла-3"</p> <p><i>Артилерійське:</i> 1х1 76-мм АК-176 1х6 30-мм АК-630</p>
Рятувально-буксирне судно "Кременець"		2 152	62,8 / 14,3	14,1	40	38	

Оборонний бюджет 2016

На оборону і безпеку виділено понад 100 млрд. гривень або 5% від усього ВВП України.

МО - 55.6 млрд. гр.
НГ - 9 млрд. гр.
СБУ - 5,5 млрд. гр.
РОЗВ - 1,1 млрд. гр.
ПС - 5.5 млрд. гр.
МВД - 14.7 млрд. гр.

● Минобороны ● Нацгвардія ● СБУ ● Развідка ● Пограничники

Структура оборонних витрат

Світова практика

Видатки в Україні

ВІЙСЬКОВО-АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПОДІЛ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Раніше Порошенко заявив, що в тривалій історичній перспективі головною військовою загрозою є і буде залишатися країна-агресор Російська Федерація. У зв'язку з цим, Україні необхідно затвердити новий військово-адміністративний поділ.

Згідно з документом, територія поділяється на військово-адміністративні райони в інтересах забезпечення оборони країни.

Сухопутна територія України поділяється на чотири військово-сухопутні зони і окремий військово-сухопутний район, які є районом відповідальності оперативних командувань "Північ", "Південь", "Захід" і "Схід".

- **Повітряний простір** України ділиться на три військово-повітряні зони і один окремий військово-повітряний район, які є районом відповідальності повітряних командувань "Захід", "Південь" і "Центр".
- **Морський простір** з урахуванням правового статусу тимчасово окупованих територій внутрішніх морських вод і територіального моря України навколо Кримського півострова і окремого району Донецької області ділиться на "Чорноморську" і "Азовську" військово-морські зони відповідальності командування Військово-Морських Сил ЗСУ.

ВІЙСЬКОВО-АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПОДІЛ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Оперативні командування СВ ЗСУ

- Оперативне командування «Захід»
- Оперативне командування «Північ»
- Оперативне командування «Схід»
- Оперативне командування «Південь»
- Окремий сухопутний район Крим

ОК Південь (м. Одеса):

28 окрема механізована бригада, 1039 окремий зенітно-ракетний полк, 11 окремий полк армійської авіації.

ОК ПІВНІЧ (м. Житомир):

1 окрема танкова бригада, 30 окрема механізована бригада, 72 окрема механізована бригада, 26 окрема артилерійська бригада, 1129 окремий зенітно-ракетний полк, 3 окремий полк армійської авіації.

ОК ЗАХІД (м. Львів):

7 окремий полк армійської авіації, 11 окрема артилерійська бригада, 24 окрема механізована бригада, 128 окрема механізована бригада, 51 окрема механізована бригада, 59 зенітно-ракетний полк, 300 окремий механізований полк

ОК СХІД (м. Дніпропетровськ)

93 окрема механізована бригада, 92 окрема механізована бригада, 52-а окрема механізована бригада, 53-а окрема механізована бригада, 56-а окрема мотопіхотна бригада, 17 окрема танкова бригада, 55 артилерійська бригада, 107-й полк реактивної артилерії, 1039-й зенітно-ракетний полк.

Повітряні командування ЗСУ

- Повітряне командування «Захід»
- Повітряне командування «Центр»
- Повітряне командування «Південь» і тактична група «Крим»

2. Характеристика воєнних конфліктів сучасності.

Війна – складне суспільно-політичне явище, пов'язане з розв'язанням протиріч між державами, народами, з застосування засобів збройної боротьби.

Це специфічна форма вияву соціальних відносин, у якій домінує збройна боротьба як продовження політики.

Поряд зі збройною боротьбою, під час війни ведуться політична, дипломатична, економічна, інформаційна та інші види боротьби, які підпорядковуються її цілям та інтересам.

- Розв'язання протиріч між державами, народами, соціальними і національними (етнічними), релігійними групами із застосуванням військової сили може відбуватися у формі воєнного конфлікту.

Характер воєнних конфліктів – це сукупність соціально – політичних та воєнно – стратегічних рис, які обумовлені політичними цілями сторін, просторовим розмахом, силами і засобами збройної та інших форм боротьби, що застосовуються, способами дій збройних формувань.

Зміни характеру воєнних конфліктів визначаються зміною геополітичної обстановки та засобів і способів ведення збройної боротьби.

Збройна боротьба є **основним змістом** воєнних конфліктів.

Основні причини виникнення воєн:

- а) економічні;
- б) політичні;
- в) територіальні;
- г) духовно – релігійні;
- д) національно – етнічні.

За місцем виникнення та складом сторін збройний конфлікт може бути:

- **міждержавним** (за участю двох або декількох держав)
- **внутрішнім** (збройне зіткнення всередині держави).

Міждержавний збройний конфлікт – обмежене збройне зіткнення між державами, яке є сукупністю воєнних (бойових) дій і не переходить у війну (відсутність правового акта про оголошення стану війни).

Внутрішній збройний конфлікт – збройне зіткнення всередині держави, яке є сукупністю воєнних (бойових) дій і не переходить у війну.

Способи і форми дій ЗС України:

- ізоляція, роззброєння (розгрому) НЗФ, охорони комунікацій, об'єктів економіки;
- контроль об'єктів, населених пунктів та районів місцевості;
- запобігання, виявлення, припинення терористичної діяльності;
- забезпечення функціонування органів державного управління, важливих комунікацій та об'єктів і цивільного захисту населення;
- підтримування режиму воєнного (надзвичайного) стану та надання допомоги органам виконавчої влади у відновленні правопорядку.

За масштабами:

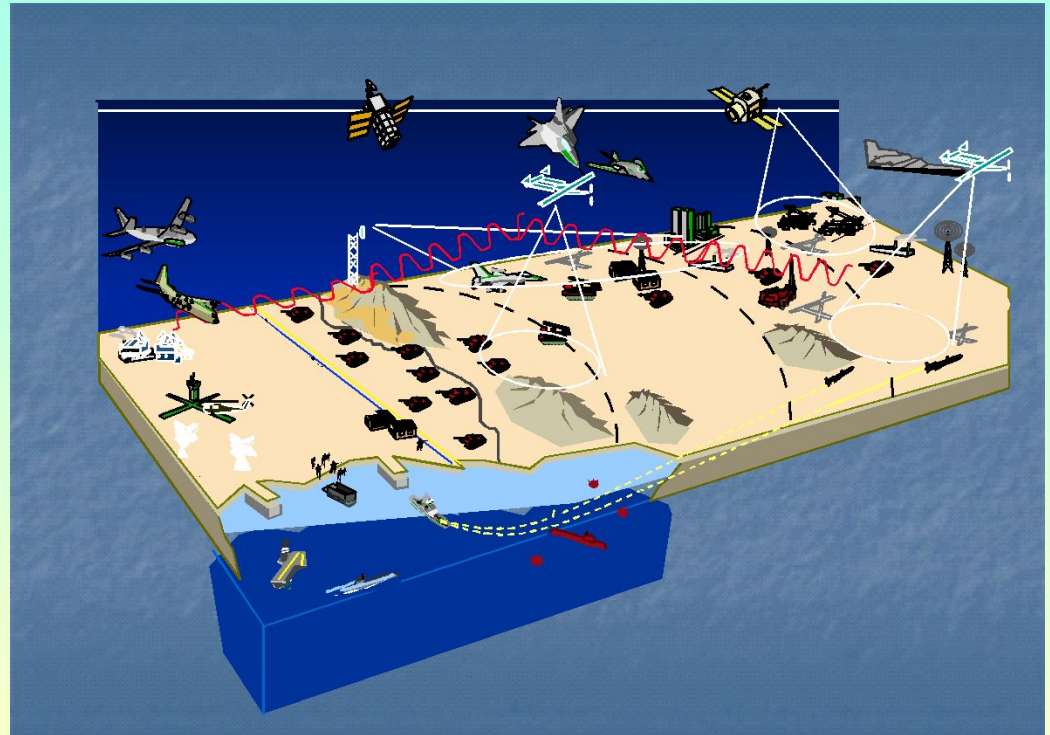
- локальні війни;
- регіональні війни.

Локальна війна (конфлікт середньої інтенсивності) – війна між державами, що ведеться з обмеженими цілями, для досягнення яких використовуються звичайні засоби збройної боротьби з обмеженням масштабу і району їх застосування.

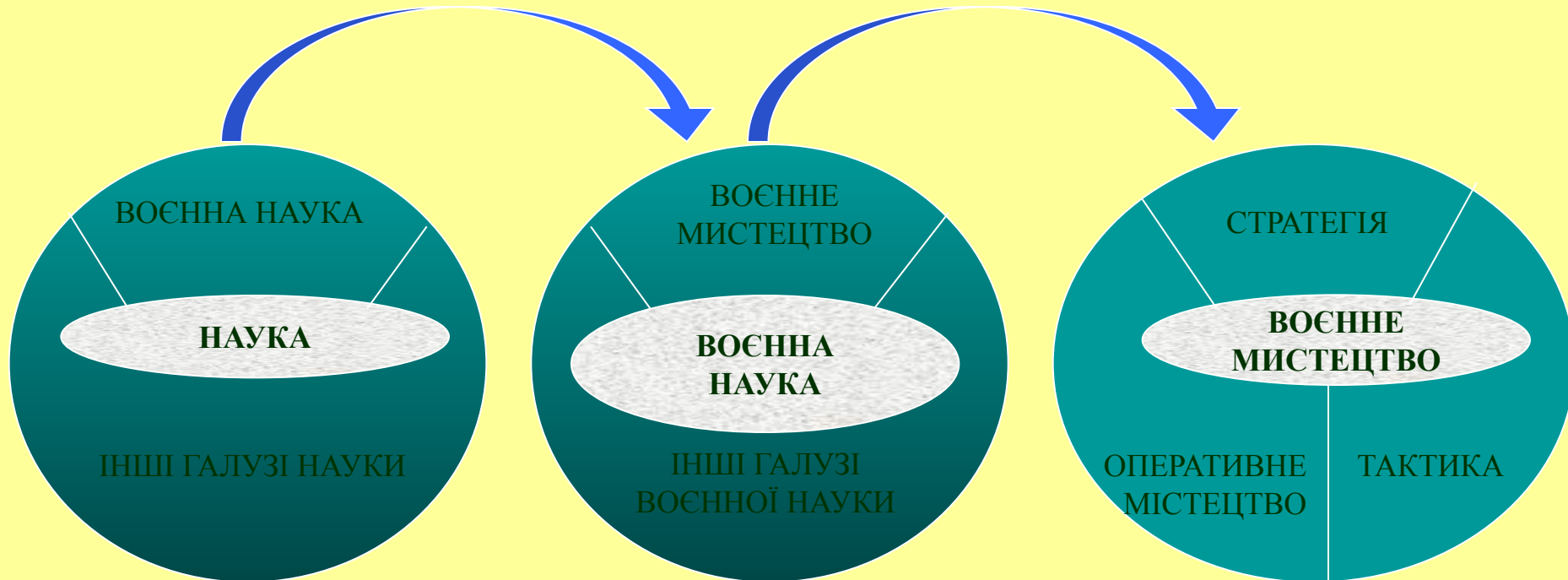
Регіональна війна (конфлікт високої інтенсивності) – війна між державами (коаліціями держав), які для досягнення своїх політичних цілей використовують усі наявні сили та засоби, не виключаючи застосування зброї масового ураження.

ЗАГАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВІЙН МАЙБУТНЬОГО

- ✓ Не силові засоби прямого впливу
- ✓ Широке використання спецпідрозділів
- ✓ Зміна часових параметрів війни та збройних конфліктів
- ✓ Інформаційна складова бойових дій
- ✓ Зростання ролі та значення сил та засобів, які діють у космічній сфері
- ✓ Застосування зброї на основі штучного інтелекту

СПІВВІДНОШЕННЯ КАТЕГОРІЙ “НАУКА”, “ВОЄННА НАУКА”, “ВОЄННЕ МИСТЕЦТВО”

Наука - це система знань про закономірності в розвитку природи, суспільства і мислення, а також окремі галузі таких знань як “Воєнна наука”.

Воєнна наука - це галузь науки що охоплює систему знань про закономірності, принципи, форми, способи підготовки і ведення війни.

Воєнне мистецтво - це галузь воєнної науки що охоплює теорію і практику підготовки та ведення воєнних дій і збройної боротьби в цілому.

ВОЄННІ ДІЇ: РІВНІ, ВИДИ, ФОРМИ

ВОЄННІ ДІЇ

це організоване застосування зброї і техніки військовими формуваннями протилежних сторін у збройній боротьбі

Рівні воєнних дій

ТАКТИЧНИЙ

ОПЕРАТИВНИЙ

СТРАТЕГІЧНИЙ

ОПЕРАТИВНО-ТАКТИЧНИЙ

ОПЕРАТИВНО-СТРАТЕГІЧНИЙ

Види воєнних дій

НАСТУП

ОБОРОНА

Форми воєнних дій

Бій з'єднань, частин і підрозділів

Операція оперативного об'єднання

Операція стратегічного об'єднання

Бойовище оперативного угруповання

Битва стратегічного угруповання

Види боїв і операцій

Загальновійськовий бій, протиповітряний, повітряний і морський

Загальновійськові операції, спільні і окремі

Наземна операція (оборонна, наступальна і контрнаступальна), протиповітряно-космічна, повітряно-космічна і морська

Сучасне розуміння тактики

ТАКТИКА - це теорія і практика підготовки і ведення бою з'єднаннями, частинами і підрозділами

Теорія вивчає

Закономірності, характер, способи підготовки і ведення бою з'єднаннями, частинами і підрозділами

Погляди передових держав на закономірності, характер, способи підготовки і ведення бою з'єднаннями, частинами і підрозділами

Теорія

розробляє

Теоретичні положення основ, підготовки і ведення бою з'єднаннями, частинами і підрозділами

Тактичні вимоги до організації, озброєння і техніки з'єднань, частин і підрозділів та обладнання місцевості для ведення бою

Практика включає

Підготовку бою з'єднань, частин і підрозділів

Ведення бою з'єднаннями, частинами і підрозділами

Підгрунття тактики:

- вимоги оперативного мистецтва;
- досвід застосування і підготовки з'єднань, частин і підрозділів;
- принципи ведення бою з'єднаннями, частинами і підрозділами;
- розвиток озброєння і техніки.

СТРУКТУРА І ЗМІСТ ТАКТИКИ

ТАКТИКА

ЗАГАЛЬНА ТАКТИКА

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

ПІДГОТОВКИ І ВЕДЕННЯ
ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОГО
БОЮ
З'ЄДНАННЯМИ, ЧАСТИНАМИ
І
ПІДРОЗДІЛАМИ
МЕХАНІЗОВАНИХ,
ТАНКОВИХ
ТА АЕРОМОБІЛЬНИХ ВІЙСЬК

ТАКТИКА ВИДІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА
УЧАСТІ ВИДІВ ВІЙСЬК,
СПЕЦІАЛЬНИХ
ВІЙСЬК ТА ІНШИХ
ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ
У ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВОМУ
БОЮ

ТАКТИКА РОДІВ ВІЙСЬК

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА
ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ
ЧАСТИНАМИ І ПІДРОЗДІЛАМИ
РОДІВ ВІЙСЬК,
СПЕЦІАЛЬНИХ ВІЙСЬК ТА
ІНШИХ ВІЙСЬКОВИХ
ФОРМУВАНЬ ПІД ЧАС
ВИКОНАННЯ СВОЇХ ЗАВДАНЬ

ТАКТИКО- СПЕЦІАЛЬНИХ ВІЙСЬК, ВІЙСЬКОВИХ ФОРМУВАНЬ

ВКЛЮЧАЄ ТАКТИКУ:

СВ
РВ і А
АА
ППО СВ

СИЛ ППО
ЗРВ
ЗАРВ
РТВ, ВА

ВПС
БА, ВА
ША, ВТА
РА

ВМС
Підводні і
надводні
сили, Авіація
Берегова РАВ
Морська піхота

**СПЕЦ.
ВІЙСЬК**
Розвідка,
РХБЗ,
Зв'язок, РЕБ
Інж. та інші

**ІНШИХ
ФОРМУВАНЬ**
СБУ, ВВ
ПВ, МНС

Фактори, що впливають на розвиток тактики

ФАКТОРИ

Стан теорії і практики підготовки і ведення бою.

Стан підготовки з'єднань, частин і підрозділів та їх управлінь.

Необхідна кількість і якість сучасної зброї, особливо нової.

Обладнання смуг, ділянок і укріплених районів.

Наявність захищених і пересувних пунктів управління з'єднань частин і підрозділів.

Стан науково-дослідницької роботи.

Відповідність організаційно-штатної структури з'єднань озброєнню, техніці, формам і способам ведення бою та підготовці особового складу. Погляди військових фахівців інших, особливо сусідніх держав, на підготовку і ведення бою.

Досвід і уроки операцій оперативних об'єднань і бойової підготовки.

Тактика